

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2018. november 26.
(OR. en)

14443/18

ECOFIN 1073
UEM 356
SOC 717
EMPL 537
COMPET 790
ENV 778
EDUC 432
RECH 496
ENER 390
JAI 1158

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Jordi AYET PUIGARNAU igazgató
Az átvétel dátuma:	2018. november 21.
Címzett:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2018) 770 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE 2019. évi éves növekedési jelentés: Egy erősebb Európáért, amely képes szembenézni a globális bizonytalansággal

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2018) 770 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2018) 770 final

Brüsszel, 2018.11.21.
COM(2018) 770 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANKNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI
ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK, A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK ÉS AZ
EURÓPAI BERUHÁZÁSI BANKNAK**

**2019. évi éves növekedési jelentés:
Egy erősebb Európáért, amely képes szembenézni a globális bizonytalansággal**

BEVEZETÉS

2019-ben az európai gazdaság folyamatosan bővül, rekordszámú ember számára teremtve munkahelyet és milliókat emelve ki a szegénységből és a társadalmi kirekesztettségéből. A tagállamok által végrehajtott strukturális reformok, beruházások és felelősségteljes fiskális politikák, valamint az európai szintű határozott fellépés – többek között az európai beruházási terv – hozzájárultak ahhoz, hogy ma élvezhető az európai gazdaságban helyreállt stabilitás és jólét. A foglalkoztatás rekordszintre emelkedett, a munkavégzők száma elérte a 239 milliót, a munkanélküliség pedig visszaesett a válság előtti szintre, ami az elmúlt években több mint 10 millió embernek nyújtott segítséget a szegénységből vagy a társadalmi kirekesztettségéből való kiemelkedésben¹.

Európa gazdasága a folyamatos növekedés immár hatodik évébe lép. A növekedési ráták euróövezeten belüli szórása a legkisebb a gazdasági és monetáris unió történetében. A reálkonvergencia helyreállt, az alacsonyabb szintű egy főre jutó GDP-vel rendelkező tagállamokban magasabb szintű növekedési ráta volt tapasztalható. A stabil növekedés és az alacsony kamatlábak támogatták a nemzeti költségvetési hiányok folyamatos csökkenését, amelyek a legtöbb esetben visszatértek a válság előtti szintre. A válság által előidézett beruházási szakadék ma már majdnem teljesen bezárult. Sok nehéz évet követően Görögország sikeresen lezárta pénzügyi támogatási programját, biztosítva helyét az euróövezet és az Európai Unió szívében.

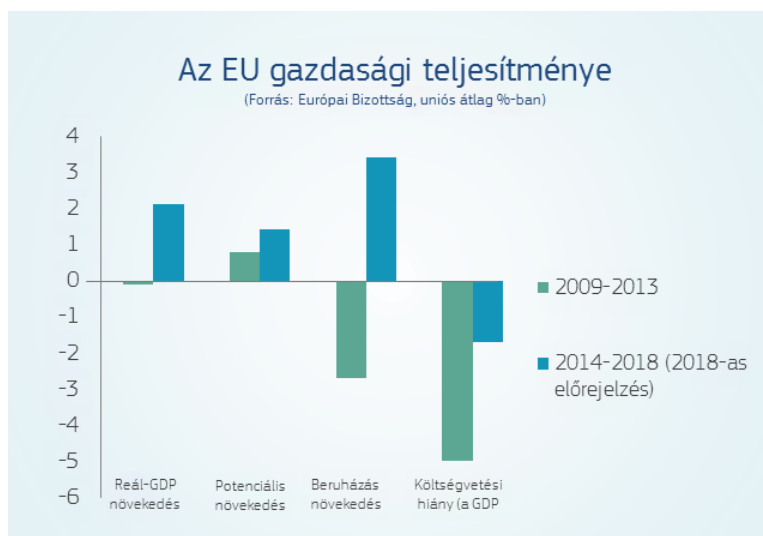
A gazdaság növekedése azonban nem egyformán biztosít előnyöket minden polgár és ország számára, és továbbra is ki van téve a globális instabilitásnak és közép- és hosszú távú kihívásoknak. Európában megvannak a fenntartható növekedés alapjai. Mindazonáltal a gazdasági növekedés várhatóan mérsékelt lesz és jelentős lefelé mutató kockázatokkal szembesül. A finanszírozási feltételek továbbra is támogatóak, de a növekedés folytatódásával, az infláció fokozatos emelkedésével és a monetáris politika fokozatos normalizálódásával néhány szigorítás várható. A magas adóssággal rendelkező országok államháztartásának fenntarthatóságával kapcsolatos aggályok a gazdaság egészében – többek között a bankszektorban – megnövekedett finanszírozási költségekhez vezethetnek. Néhány tagállamban még mindig magas a munkanélküliségi ráta és a háztartások jövedelme a válság előtti szint alatt van. Másokra az alulfoglalkoztatottság vagy a szakemberhiány jellemző. A termelékenység növekedése visszafogott, a digitális technológiák elterjedése pedig lassú. A hosszú távú kihívások – így a népesség elöregedése, a digitalizálás és annak a foglalkoztatásra gyakorolt hatásai, az éghajlatváltozás és a természeti erőforrások fenntarthatatlan használata – továbbra is sürgetőek. További kockázati tényezők közé tartozik az Egyesült Államok monetáris politikájának gyorsabb szigorítása és annak a feltörekvő piacok pénzügyi stabilitására gyakorolt hatása; a globális kereskedelmet érintő folyamatos geopolitikai feszültségek, valamint az Unió és az Egyesült Királyság közötti jövőbeli kapcsolatok körüli bizonytalanságok.

¹ Az éves növekedési jelentést kísérő közös foglalkoztatási jelentés 2019. évi tervezete teljes áttekintést nyújt a foglalkoztatás és a társadalom közelmúltbeli alakulásáról az EU-ban.

A felmerülő kihívások és a globális bizonytalanság arra emlékeztetnek minket, hogy a jelenlegi gazdasági lendület olyan lehetőséget kínál, amit nem lehet elszalasztani. A megújult reformtörekvések, a jól célzott beruházások és az adósságszint csökkentése – a közös európai költségvetési szabályokkal összhangban – döntő fontosságúak ahhoz, hogy az Unió és tagállamai erősebbé, inkluzívabbá és ellenállóbbá váljanak. A gazdasági és fiskális politikának a foglalkoztatási és szociális hatások enyhítése érdekében meg kell őriznie a makrogazdasági stabilitást, kezelnie kell a magas adósságszintet és tartalékokat kell képeznie a külső vagy belső sokkhatásokkal szemben. A beruházásoknak és a strukturális reformoknak még inkább a potenciális növekedés fellendítésére kell összpontosítaniuk.

Az ellenállóképes és inkluzív gazdaság lehetővé teszi az Unió számára, hogy erősségeit globális szinten érvényesítse, és megvédje a multilateralizmus és a gazdasági integráció előnyeit. Az euró a stabilitás egyik tényezője, és védelmet jelent a világgazdasági kilátásokra hatást gyakoroló növekvő kockázatokkal szemben. A szerkezetét azonban tovább kell erősíteni. A teljes mértékben integrált és jól működő egységes piac szintén segít megvédeni Európát a jövőbeli sokkhatásoktól és válságoktól, miközben egy valódi tőkepiaci unió további forrásokat szabadít majd fel Európa növekedése számára. Az Unió hosszú távú, az innováció, a gazdasági környezet és a geopolitikai helyzet gyors fejlődését tükröző költségvetéssel való felvértezése szintén elengedhetetlen a strukturális változások támogatásához, és ahhoz, hogy Európa erősebbé és összetartóbbá váljon a növekvő – bel- és külföldi – bizonytalansággal szemben. Az Unió szociális vonatkozásának megerősítése és a jobb élet- és munkakörülmények irányába mutató, felfelé irányuló konvergencia előmozdítása érdekében a szociális jogok európai pillérében kihirdetett elveket európai és nemzeti szinten egyaránt konkrét intézkedésekre kell váltani.

1. NÉGY ÉV ELTELTÉVEL: A MEGVALÓSÍTOTT NÖVEKEDÉS, FOGLALKOZTATÁS ÉS BERUHÁZÁS

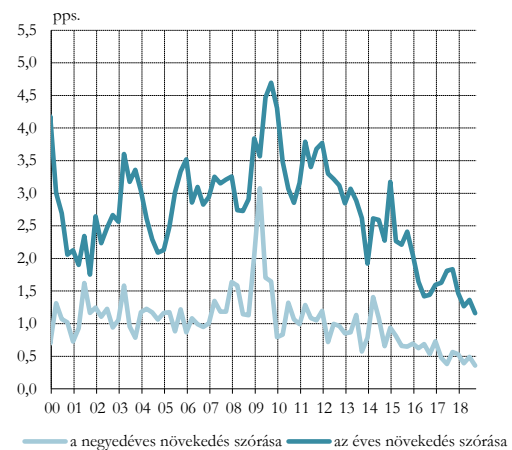

Európa 2014-ben éppen kilábalt a generációk óta legsúlyosabb pénzügyi és gazdasági válságából. A tényleges gazdasági teljesítmény csak a válság előtti szintre tért vissza, és a tartósan alacsony beruházási időszak – más tényezőkkel együtt – hátrányosan érintette a termelékenységet és a versenyképességet. A magas költségvetési hiány és más makrogazdasági

egyensúlyhiányok veszélyeztették a törékeny fellendülést. A válság társadalmi következményei az egész Unióban mélyen érezhetők voltak: a magas munkanélküliség, különösen a fiatalok körében, a növekvő szegénység és társadalmi egyenlőtlenségek.

1. ábra – GDP-növekedés szórása az euróövezetben (2000–2018). Forrás: Európai Bizottság

Európa ma javarészt maga mögött tudhatja a gazdasági és pénzügyi válságot. Európa gazdasága a folyamatos növekedés immár hatodik évébe lépett. Ez a szilárd gazdasági növekedés a beruházások élénkülésével, a fogyasztói kereslet növekedésével, az államháztartás javításával és a folyamatos munkahelyteremtéssel járt együtt, bár országoként eltérő ütemben. A növekedési ráták euróövezeti országok közötti szórása a monetáris unió kezdete óta legalacsonyabb szintre csökkent (lásd az 1. grafikont)².

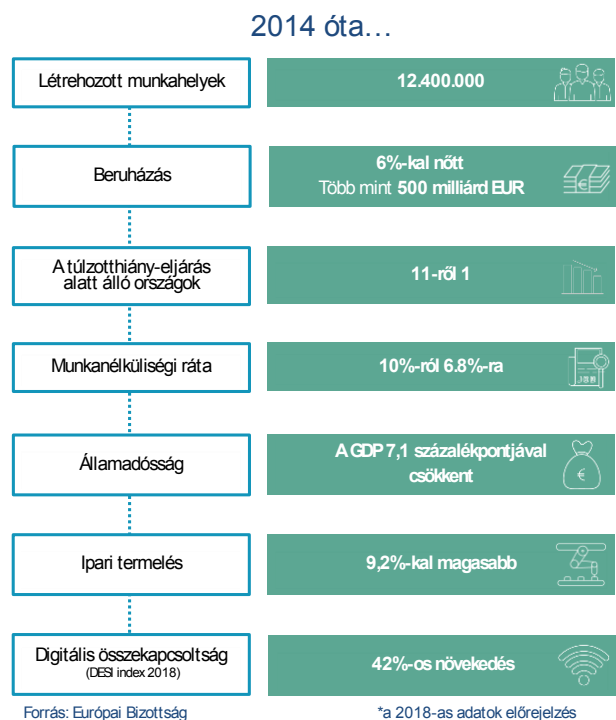
* Számítások 2015 óta Írország nélkül.

A mikrogazdasági teljesítmény is javult az elmúlt

években. Az Egyesült Államokkal fennálló termelékenységi szakadék stabilizálódott, és az uniós gyártás jelentős mértékben nőtt. Az európai feldolgozóipari termékek és szolgáltatások továbbra is vonzóak maradtak a világpiacon, annak ellenére, hogy a feltörekvő piacok részéről csökkenő kereslet mutatkozik és a olajárak magasabbak lettek. A tagállamok digitális konnektivitása 2014 óta több mint 40%-kal bővült.

² Lásd még az Európai Központi Bank 2017. évi éves jelentését (2018. április), amely azt is kiemeli, hogy 2017-ben –a bruttó hozzáadott értékszórásában mért – növekedési ráták közötti különbség 1998 óta a legalacsonyabb volt (1998: 1.47σ kontra 2017: 0.75σ).

Juncker elnök hivatalba lépésekor előterjesztette a munkahelyteremtés, a növekedés, a méltányosság és a demokratikus változás ambiciózus programját. A foglalkoztatás, a növekedés és a beruházások kiemelt helyen szerepeltek a bemutatott 10 prioritás között. Azóta az EU gazdasági és szociális politikájának három fő pillére a beruházások összehangolt ösztönzése, a strukturális reformok iránti megújított elkötelezettség és a felelős költségvetési politikák megvalósítása volt. Az integrált iránymutatásokkal³ összhangban ezek az elemek egy bűvös háromszöget alkottak, amely hozzájárult a fellendülés megerősítéséhez és a gazdasági növekedés támogatásához.

Az európai beruházási terv jelentős mértékben segítette a 2014-ben tett ígéreteket beváltani⁴. Mostanra már 0,6 %-kal növelte az EU GDP-jét, és 2020-ig várhatóan további 0,7 %-kal járul majd hozzá ahhoz. Megkönnyítette az állami és magánberuházások becsatornázását a hosszú távú növekedést biztosító projektekbe. A finanszírozáshoz való hozzáférés javítását célzó nemzeti intézkedések kiegészítéseként az európai beruházási terv ösztönözte és diverzifikálta a pénzügyi eszközök rendelkezésre állását a fellendülés során. Becslések szerint műveletei már több mint 750 000 munkahely létrehozását támogatták, és ez a szám 2020-ig 1,4 millióra fog emelkedni.

A szilárd költségvetési politikák és a strukturális reformok biztosítása terén tett előrelépések elengedhetetlenek voltak az adósságszint csökkentéséhez és a több és jobb munkahely létrehozásának ösztönzéséhez. Az európai szemeszter keretében a strukturális reformok támogatták az inkluzív növekedést és a foglalkoztatást, miközben megkönnyítették a makrogazdasági egyensúlyhiány csökkentését. Az európai szemeszter keretében a szociális jogok európai pillérének érvényesítése 2018 óta tovább támogatta ezt a folyamatot. A költségvetési fegyelem számos tagállamban garantálta a pénzügyi stabilitást. Az államháztartás most stabilabb alapokra épül, bár a magas adóssággal rendelkező országokban a költségvetési tartalékokat még szilárdabban kell újjáépíteni. A közkiadások minősége javult, köszönhetően a beruházások fellendülésének is. A vállalkozások számára nyújtott jobb feltételek – többek között az adminisztratív terhek könnyítésére vagy az adórendszerek hatékonyabbá tételére irányuló intézkedések – szintén elengedhetetlenek voltak a megfelelő

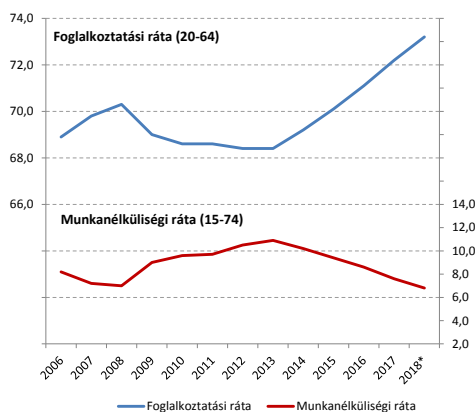
³ A tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról szóló, 2018. július 16-i (EU) 2018/1215 tanácsi határozatban és a tagállamok és az Európai Unió gazdaságpolitikáira vonatkozó átfogó iránymutatásokról szóló, 2015. július 14-i (EU) 2015/1184 tanácsi ajánlásban foglaltaknak megfelelően.

⁴ A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak: Európai beruházási terv: helyzetfelmérés és a következő lépések, COM/2018/771 végleges.

szabályozási környezet megteremtéséhez, valamint a vállalkozói készség és a munkahelyteremtés előmozdításához. A szolgáltatások, az infrastruktúra, a széles sávú rendszer, az energia, a közlekedés, a körforgásos gazdaság, a munkaerőpiaci reformok, az egészségügy, az oktatás, a kutatás, a képzés és az innováció területén nemzeti és uniós szinten elért eredmények új munkahelyeket teremtettek és növekedést eredményeztek.

E fejlemények mindegyike elősegítette az inkluzív növekedést és hozzájárult a munkaerőpiaci és szociális feltételek jelentős javulásához. A 20–64 év közöttiek foglalkoztatási rátája 2018. második negyedévében 73,2 %-ra nőtt, amely az eddigi legmagasabb az EU-ban (lásd a 2. grafikont). E jelenlegi tendencia alapján az EU jó úton

2. grafikon - Munkaerőpiaci fejlemények

Forrás: Eurostat, LFS
 *Q2-2018 és Q3-2018 a foglalkoztatási ráta, illetve munkanélküliségi ráta esetében (szézonálisan kiigazított)

halad, hogy 2020-ra elérje az Európa 2020 által meghatározott 75 %-os célt. Ezzel párhuzamosan, mindennek eredményeként a munkanélküliségi ráta nemrég a válságot megelőző szintre, azaz 6,8 %-ra csökkent. A tartós munkanélküliség és az ifjúsági munkanélküliség szintén csökkenő tendenciát mutat. Több tagállamban azonban továbbra is magas. A jobb munkaerőpiaci körülmények nyomán a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek száma – amely 2017-ben 113 millió volt – először csökkent a válság előtti szint alá. A dolgozói szegénység azonban továbbra is magas, és egyes tagállamokban növekszik. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztettség

kockázata különösen a gyermekek, a fogyatékossgal élők és a bevándorlói háttérrel rendelkezők számára jelent továbbra is kihívást.

2. A JÖVŐ KULCSFONTOSÁGÚ KIHÍVÁSAI

Az elért eredmények ellenére növekednek a külső kockázatok és kihívások, ami erősebb és egységes európai reagálást tesz szükségessé. Az EU-nak szembe kell néznie a bizonytalan és gyorsan változó globális környezet jelentette kihívásokkal, mint például Kína globális értékláncban való felemelkedése, vagy az, hogy az USA a növekvő kereskedelmi protekcionizmus révén zavarja meg a második világháború utáni gazdasági rendet.

A virágzó jövő Európa azon képességétől függ, hogy legyen kezelni tudja a tartósan fennálló sebezhetőségeket, választ adjon a hosszabb távú kihívásokra és ellenálljon a növekvő globális kockázatoknak. A globalizáció támogatta a gazdasági növekedést, de nem teremtett ugyanolyan előnyöket mindenki számára. Egyes régiók és ágazatok számára nehézséget okoz a piaci integráció és a technológiai innováció kiaknázása. A jövedelmi egyenlőtlenségek magas szintje a támogató gazdasági körülmények ellenére továbbra is fennáll.

A gazdaság növekedési potenciálját számos tagállamban hátrányosan érinti a lassú reformlendület, az alacsony termelékenységnövekedés és a magas adósságszint. A népesség elöregedése, a digitalizálás és az éghajlatváltozás egyre nagyobb nyomást gyakorol

a munkaerőre, a szociális jóléti rendszerekre és az iparra, arra kényszerítve minket, hogy a magas életszínvonal fenntartása érdekében újításokat és reformokat hajtsunk végre.

Keret: Főbb kockázatok és kihívások

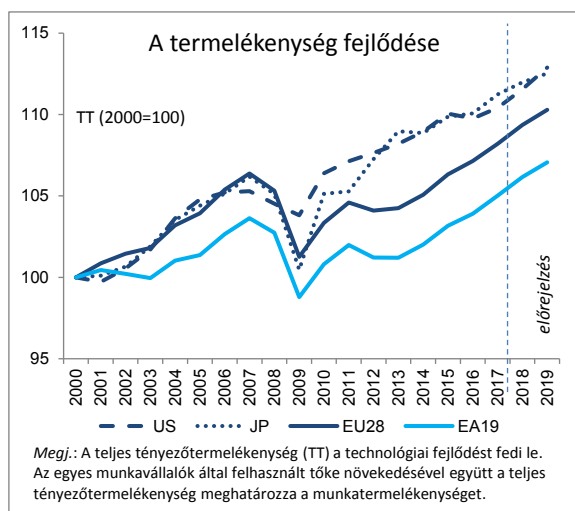
- ✓ *Továbbra is gyenge pontok:* Alacsony termelékenység-növekedés; tartós jövedelmi egyenlőtlenség és a szegénység lassú csökkenése; regionális és területi egyenlőtlenségek; magas állam- és magánszektor-adósság, valamint az egyéb megmaradt makrogazdasági egyensúlytalanságok, különösen az euróövezeten belül.
- ✓ *Rövid távú kihívások:* A kereskedelmi kapcsolatokat érintő, növekvő protekcionizmus és geopolitikai feszültségek; a feltörekvő piacok instabilitása; a készségkereslet és -kínálat közötti eltérés és a munkaerő egyes országokban és ágazatokban tapasztalható hiánya; migráció; az új digitális technológiák lassú elterjedése; a központi bankok ösztönzőinek fokozatos visszavonása; a reformok megtorpanása/a reformok visszafordulásának és a monetáris egyensúlyhiány súlyosbodásának kockázata.
- ✓ *Közép- és hosszú távú kihívások:* A digitalizálás növekedési potenciáljának kiaknázása; a technológiai átalakulásnak a munkavállalókra és az egyes ágazatokra gyakorolt hatásai; a demográfiai változások hatásai és a migráció szerepe; az éghajlatváltozás hatásainak enyhítése és a hozzájuk való alkalmazkodás; a természeti erőforrások fenntartható használata.

A makroszintű pénzügyi stabilitás és a rendezett államháztartás továbbra is a fenntartható növekedés előfeltétele. A strukturális reformok végrehajtása és a költségvetési mozgástér újratерemtése kölcsönösen erősítik egymást e tekintetben: a növekedést ösztönző reformok alacsonyabb adósságszintekhez vezetnek, miközben az adósság csökkenése teret adhat a beruházásnak és növekedésnek. Míg a beruházást gátló szűk keresztmetszetek felszámolása az összes tagállamban kívánatos, a nagy folyófizetésimérleg-többlettel rendelkező euróövezeti tagállamok beruházásra ösztönzése elő fogja mozdítani az egyensúly helyreállítását.

A lehetséges jövőbeli sokkhatások kezeléséhez régóta esedékes előrelépésre van szükség a gazdasági és monetáris unió elmélyítése terén. A hangsúlyt arra kell helyezni, hogy sürgősen kiépüljön a bankunió – beleértve az Egységes Szanálási Alap védőhálójának létrehozását –, és létrejőjön egy ésszerű központi stabilizációs funkció a nagy aszimmetrikus sokkhatásokkal való megbirkózás érdekében, ugyanakkor továbbra is erős ösztönzőket tartva fenn a nemzeti szintű strukturális reformok számára. A Bizottság számos konkrét javaslatot tett e cél elérése érdekében, amelyek legtöbbször a Parlament és a Tanács általi elfogadása még várat magára. A globális gazdasági bizonytalanságok kihatnak a vállalkozások és a fogyasztók bizalmára, valamint a gazdasági kilátásokra is. Ez növeli a késedelmes intézkedések költségét, és megerősíti az euró nemzetközi szerepe megszilárdításának szükségességét. Az erős gazdaság lehetővé teszi az EU számára, hogy erősségeit a globális szinten érvényesítse, előmozdítva a multilateralizmust.

A protekcionizmus és a kereskedelmi feszültségek világszerte tapasztalható növekedése szintén rávilágított a jól működő egységes piac fontosságára⁵. E veszélyek enyhítése érdekében elengedhetetlen a tőke- és energiapiacok, valamint a digitális gazdaság folyamatban lévő reformjainak gyors végrehajtása, hiteles végrehajtási intézkedések meghozatala, valamint a termék- és szolgáltatási reformok nemzeti szintű folytatása. A munkaerő mobilitásának a világos és tisztességes szabályok meghatározásával történő erősítését célzó javasolt uniós intézkedések⁶ elfogadása kulcsfontosságú annak biztosításához, hogy a belső piac szélesebb körben legyen előnyös a polgárok számára. A konszolidált társaságiadó-alapra vonatkozó harmonizált szabályokról szóló megállapodás megszüntetné a határokon átnyúló adózási akadályokat és a vállalkozások javát szolgálná az egységes piacon.

3. ábra — Forrás: Európai Bizottság

Az elmúlt két évtizedben az euróövezetbeli teljes tényezőtermelékenység elmaradt a jelentősebb globális versenytársak mögött (lásd a 3. grafikont). A termelékenység növelése alapvető fontosságú a gazdasági növekedés fenntartása szempontjából. Különösen lehetővé teheti az EU számára, hogy versenyképes maradjon, támogassa a bérnövekedést, minőségi munkahelyeket hozzon létre és előmozdítsa a felfelé irányuló konvergenciát az életszínvonal terén. A magasabb termelékenységnövekedés azt is lehetővé tenné az EU számára, hogy bővítse hozzájárulását a globális értékláncokban.

Jelentős különbségek vannak az uniós cégek, régiók és ágazatok termelékenységi teljesítményében. A legtöbb szolgáltatási ágazatban a termelékenység növekedése különösen nem tart lépést a gyártással és a nemzetközi versennyel. Ez jelentősen befolyásolja az EU versenyképességét, mivel 10 újonnan létrehozott munkahely közül 9 a szolgáltatási ágazatban volt. A legtöbb tagállamban a legtermelékenyebb vállalatok növelték termelékenységüket, míg a legkevésbé termelékeny cégek stagnálnak. Ez arra enged következtetni, hogy a technológia lassabban terjed a leginnovatívabb vállalkozásoktól a gazdaság többi részébe. Az allokációs hatékonyság javítása hozzájárulna ahhoz, hogy a tőke és a munkaerő a kevésbé termelékeny vállalatoktól a termelékenyebb vállalatok felé mozduljon el, összességében csökkentve a szétszóródást és növelve a termelékenységet. Mivel a termelékenység a bérek növekedésének motorja, ez szintén felfelé ható hatással lenne a bérekre.

A sikeresség érdekében az egyre inkább digitalizált és globalizált gazdaságoknak nagyobb és intelligensebb beruházásokra van szüksége a készségek és az oktatás terén.

⁵ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának. Egységes piac a változó világban. Páratlan eszköz, amelyhez megújított politikai elkötelezettség szükséges, COM/2018/772 final.

⁶ Javaslat az Európai Parlament és a Tanács rendelete az Európai Munkaügyi Hatóság létrehozásáról COM/2018/0131 final.

A digitalizálás jelentős előnyökkel jár, de a munkavállalók és a munkáltatók számára kihívást is jelent. A folyamatban lévő technológiai változás még a hagyományos iparágakban is gyors szerkezetátalakításhoz vezet, ami jobban képzett munkaerőt és készségfejlesztést igényel. Még ma is jelentős a készségkereslet és -kínálat közötti eltérés, hiszen az uniós munkáltatók 40 %-a számol be arról, hogy nehezen talál megfelelő készségekkel rendelkező embereket. Az EU-ban az alacsonyan képzett munkavállalók foglalkoztatási rátája átlagosan közel 30 százalékponttal alacsonyabb a magasan képzett munkavállalókéénál. Több mint 60 millió felnőtt nem rendelkezik a szükséges írás-olvasási, számolási és digitális készségekkel.

A széles körű regionális és területi különbségek továbbra is aggodalomra adnak okot. Az EU egyedülálló konvergenciaeszköz, amely a kibővített Unióban hozzájárul a tagállamokon belüli és a tagállamok közötti nagyobb kohézió biztosításához. Számos uniós országban azonban egyes régiók lemaradásban vannak. Míg a legszegényebb régiók 2010 óta virágzóbbakká váltak, a gazdagabb régióktól való gazdasági lemaradás tovább nőtt. A technológiai változás és az energetikai átállás növelheti ezt a hiányosságot, hacsak nem születnek megfelelő intézkedések a regionális versenyképesség fokozására (pl. ösztönzők létrehozása új technológiák bevezetésére és a munkaerő átképzésére, a demográfiai csökkenés kezelésére). E tekintetben a potenciális növekedés, az inkluzivitás és a jó kormányzás fellendítését célzó nemzeti reformok mellett az uniós kohéziós politika révén megvalósított beruházások is jelentős szerepet játszanak. Az új többéves pénzügyi keretre vonatkozó bizottsági javaslatok megerősítik a kapcsolatot az európai szemeszter keretében azonosított strukturális reformigények és a tagállamokban megvalósuló európai beruházások között azzal a céllal, hogy elősegítsék a versenyképességet és a kohéziót.

Noha a jövedelmi egyenlőtlenség alacsonyabb az EU-n belül, mint más fejlett gazdaságokban, még mindig meghaladja a válság előtti szintet. A szociális jogok európai pillérének célja a jobb munka- és életkörülmények felé történő konvergencia biztosítása. E tekintetben elengedhetetlenek a reformok, beleértve az inkluzív és növekedésbarát szociális védelmi rendszerek, a méltányosabb adókedvezmény-rendszerek és a munkaerő-piaci intézmények fejlesztését, amelyek hatékonyan kombinálják a rugalmasságot és a biztonságot. Mivel a munka új formái jelennek meg, ideértve a platformon történő munkavégzést és a saját kivitelezésű munkát, a hagyományosan teljes munkaidős, határozatlan idejű szerződéssel rendelkező munkavállalókra kiterjedő szociális védelmet korszerűsíteni kell és ki kell igazítani. Globalizált világunkban egyre korlátozottabbá válik egyetlen kormány azon képessége, hogy megadóztassa a jövedelem- és vagyontulajdonosok felső rétegét. Az inkluzívabb növekedés előfeltétele, hogy a javasolt uniós intézkedésekkel összhangban biztosítsák a méltányosabb adóztatást, beleértve a digitális gazdaság adóztatását is.

Európa idősödő népessége kihívást jelent a nyugdíj-, az egészségügyi és a tartós ápolási-gondozási rendszerek számára. Az előrejelzések szerint a 65 év feletti és a 15–64 év közötti személyek száma a 2015. évi 28,8 %-ról 2025-ben 35,1 %-ra, 2050-ben pedig 50 % fölé emelkedik. Ez jelentős következményekkel jár a jövőbeli gazdasági növekedésre és a források elosztására nézve: kiegészítő intézkedéseket igényel a költségvetési fenntarthatóság és a megfelelő lefedettség biztosítása érdekében. A fiatalok helyzete különösen aggasztó, mivel kettős teher nehezedik rájuk: magasabb társadalombiztosítási járulékot kell fizetniük, míg

dolgoznak, és alacsonyabb nyugdíjat kapnak a nyugdíjba vonulás után. A dinamikusabb és befogadóbb munkaerőpiac és a megreformált szociális jóléti rendszerek enyhíthetik a népesség elöregedésével kapcsolatos szociális és államháztartási kockázatokat.

3. A MEGFELELŐ PRIORITÁSOK MEGHATÁROZÁSA A VIRÁGZÓ JÖVŐ ÉRDEKÉBEN

Európának hosszú távra kell terveznie, és növelnie kell társadalmi-gazdasági ellenálló képességét annak érdekében, hogy jobban tudja kezelni a sokkhatásokat és meg tudja ragadni az új lehetőségeket. A ma tapasztalt folyamatos európai növekedés megfelelő környezetet biztosít az előttünk álló kihívások leküzdéséhez szükséges, függőben lévő és sürgős reformokhoz.

A jobb és méltányosabb növekedés, a jobb munkahelyek, valamint a globális gazdasági ciklusok hatásának zökkenőmentesebbé tétele érdekében a megfelelő szakpolitikai döntések ma kulcsfontosságúak. A nemzeti reformtervek irányításához és az uniós szintű erőfeszítések kiegészítéséhez elengedhetetlen egy következetes prioritásrendszer. A virágzó jövő kulcsa továbbra is 1) a magas színvonalú beruházások megvalósítása; 2) a termelékenység növekedését, a befogadást és az intézményi minőséget növelő reformokra való összpontosítás; és 3) a makroszintű pénzügyi stabilitás és a rendezett államháztartás biztosításának folytatása.

Magas színvonalú beruházások megvalósítása

A beruházás a növekedés és a munkahelyteremtés motorja. A tagállamoknak továbbra is olyan környezetet kell elősegíteniük, amely kedvez a növekedést ösztönző beruházásoknak. A jól célzott állami és magánberuházásnak együtt kell járnia a jól megtervezett strukturális reformokkal. Stratégiai infrastruktúrát kell kiépítenie vagy korszerűsíteni, erősíteni kell a humán tőkét a jövőbeli versenyképesség érdekében, és javítania kell a munka- és életkörülményeket. Segíteni kell az alacsony szén-dioxid-kibocsátású és körforgásos gazdaságra való átállásra irányuló uniós célkitűzések megvalósítását a hosszú távú fenntarthatóság támogatása érdekében. A környezeti fenntarthatóságot javító beruházások a nagyobb erőforrás-hatékonyságnak és az alacsonyabb ráfordítási költségeknek köszönhetően valamennyi gazdasági ágazatban valóban lehetőséget kínálnak a termelékenység fellendítésére.

A kutatás és innováció terén jelentős beruházási hiány mutatkozik,⁷ ideértve a digitális infrastruktúrát és az immateriális javakat is. A digitális technológiák térnyerése alapvetően megváltoztatja az innováció dinamikáját. Növekszik a hálózati hatások és az innovációs folyamat összetettsége. Az innovációs előnyök néhány vezető vállalat kezében összpontosulnak, amelyek erőteljes termelékenységi növekedési arányt értek el. A szélesebb körű innovációvezérelt termelékenység növekedésének biztosítása érdekében Unió-szerte szükség van az innováció szélesebb körű terjesztésére és hasznosítására. A beruházásoknak támogatniuk kell a tudomány és a vállalkozások közötti erősebb kapcsolatokat, nagyobb

⁷ A jelenlegi 2,03 %-kal az EU nem éri el azt az általános célt, hogy a GDP 3 %-át kutatásra és fejlesztésre fordítsa, és továbbra is jelentősen lemarad más fejlett gazdaságok – például az Egyesült Államok (2,79 %), Japán (3,29 %) és Dél-Korea (4,23 %) – mögött.

hangsúlyt fektetve az innováció terjesztésére és új piacok létrehozására, a digitális infrastruktúra (például a széles sávú rendszer és a kis- és középvállalkozások digitalizációja), valamint a megfelelő készségkínálat kialakítására.

A gyors változások és a digitalizálás közepette az oktatásba, a képzésbe és a készségfejlesztésbe történő beruházás elengedhetetlen a termelékenység növeléséhez és a munkahelyek fenntartásához. A tagállamoknak olyan készségekkel kell felvértezniük a fiatalokat, amelyek megfelelnek a munkaerő-piaci igényeknek, miközben lehetővé teszik és ösztönzik az egész életen át tartó tanulást. Különös figyelmet kell fordítani a munkaerő alkalmazkodóképességére, különösen az alacsony képzettségűek tekintetében, hogy biztosítsák a technológiai fejlődés optimális kihasználását. Különös figyelmet kell fordítani a minőségi oktatáshoz és képzéshez való hozzáférés terén fennálló egyenlőtlenségek kezelésére is, amelyek a legtöbb tagállamban továbbra is fennállnak.

Keret: A jövőbeli növekedéséhez szükséges készségek és ismeretek

Az oktatásra és képzésre fordított magas színvonalú állami beruházások kulcsfontosságúak a tudásintenzív, fenntartható és inkluzív növekedés előmozdításához. A gyenge oktatási eredmények jelentős hatással vannak a jövőbeli foglalkoztatási rátára, a szegénység szintjére és a versenyképességre. Az innováció diszruptív munkahelyi hatásai még fontosabbá teszik a minőségi oktatást és képzést. A legtöbb tagállamban ez több befektetést, és az oktatási és képzési rendszerek reformját teszi szükségessé. Tovább lehetne javítani az iskolai végzettség megszerzését célzó beruházások hatékonyságát és munkaerő-piaci relevanciáját.

Létfontosságú a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférésnek és a magasabb oktatási mutatók elérésének biztosítása. Mindez megfelelő beruházást igényel. Kulcsfontosságú egy átfogó stratégiai megközelítés, amelynek gyakran a minőségi kisgyermekkorai neveléshez és gondozáshoz való hozzáférés biztosításából kell kiindulnia, mivel ez az első lépés az oktatásban elért sikerekhez és későbbiekben a foglalkoztatottsághoz. Ezen felül az alapkészségek megszilárdítását prioritásként kell kezelni, az iskolarendszerű oktatás megerősítésével, valamint a tanárok és oktatók folyamatos szakmai fejlődésével együtt. A tagállamoknak meg kell szilárdítaniuk a szakoktatási és -képzési rendszereiket, és azokat elsődleges választásként az által kell vonzóbbá tenniük, hogy növelik a szakoktatás és -képzés rugalmasságát és a munkaerő-piaci igényekkel való összhangját, valamint több lehetőséget biztosítanak a munkaalapú tanulásra és tanulószervezéses gyakorlati képzésre. A felsőoktatás modernizációja érdekében is erőfeszítésekre van szükség-

Alapvető fontosságú az egész életen át tartó készségfejlesztés stratégiai megközelítésének kialakítása. Az emberek ellenálló képességének és a változásokhoz való alkalmazkodóképességének növelése érdekében a szakpolitikai intézkedéseknek támogatniuk kell valamennyi felnőtt aktív részvételét az átképzésben vagy a továbbképzésben. Stabil munkaerőpiacnak és a készségekkel kapcsolatos információgyűjtésnek kell alátámasztania a kiadásokra vonatkozó döntéseket, és elő kell segítenie az esetleges szerkezetátalakítási igények előrejelzését. Az egész életen át tartó készségfejlesztésre irányuló stratégiák sikere nagyban függ a tanácsadó és támogató szolgáltatóktól a tanulás valamennyi szakaszában. Fokozni kell az alacsonyan képzett felnőttek továbbképzésére irányuló intézkedéseket (beleértve a transzverzális és digitális készségeket), segítve őket abban, hogy munkaerő-piaci szempontból megfelelő képesítéseket szerezzenek. Mindez támogatja majd a migránsok integrációját, valamint készségeik és képesítéseik jobb kiaknázását is.

A jelenlegi gazdasági növekedésnek az európai ipar, közlekedés és energiarendszerek modernizációjára és dekarbonizációjára irányuló beruházások előbbre ütemezését kell eredményeznie. Az e területekre irányuló infrastrukturális beruházásoknak meg kell felelniük

a jövőbeli igényeknek, és elő kell segíteniük, hogy az uniós cégek az egységes piacon belül és azon túl is bekerüljenek a nemzetközi értékláncokba. Az energia és az erőforrások felhasználásának a gazdasági növekedéstől való folyamatos függetlenítésére van szükség az EU 2030-ra vonatkozó éghajlat-politikai és energiaügyi célkitűzéseinek eléréséhez, a Párizsi Megállapodásban vállalt kötelezettségekkel összhangban. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, körforgásos gazdaságba való – többek között az innováción keresztül történő – beruházás az egyik kulcsa annak, hogy Európa világszinten versenyképes maradjon és az életszínvonal veszélyeztetése nélkül növelje a termelékenységet. Számos tagállamban továbbra is kihívást jelent a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, ideértve az intelligens, fenntartható és biztonságos, valamint kibocsátásmentes mobilitást. A lakóingatlan-építésbe való célzott beruházásokra és mellettük egyszerűsített nemzeti szabályozásra van szükség ahhoz, hogy megfizethetőbbé lehessen tenni a lakhatást, és vissza lehessen szorítani az energiafogyasztást.

A jól működő és integrált tőkepiacokról származó magánberuházásokat teljes mértékben ki kell aknázni. Azzal párhuzamosan, hogy az EU befejezi a tőkepiaci unió megteremtésére irányuló cselekvési tervének⁸ végrehajtását, a vállalkozások finanszírozása, valamint a dekarbonizáció és a fenntarthatóbb gazdaságra való átállás érdekében tovább kell fejleszteni az európai tőkepiacoknak a globális csomópontoktól a regionálisan integrált hálózatokig és helyi kezdeményezésekig terjedő teljes skáláját.

Az EU következő többéves pénzügyi keretére vonatkozó bizottsági javaslatok teljes mértékben támogatják a nemzeti hatóságok és a magánszektor nagyobb és jobb beruházásainak megvalósítását. Amint azt korábban említettük, a Bizottság hatékonyabb kapcsolatokat kíván biztosítani az európai szemeszter és a 2021–2027 közötti uniós finanszírozás között (lásd az alábbi bekeretezett részt). Ezen túlmenően az új InvestEU program⁹ egy helyen fogja össze a beruházások támogatására rendelkezésre álló uniós pénzügyi eszközök sokaságát. Ez egyszerűbbé, hatékonyabbá és rugalmasabbá fogja tenni az európai stratégiai beruházási projektek uniós finanszírozását. A következő többéves pénzügyi keretben a meglévő gyakorlatok megerősítésével az uniós programokat egységesen használják majd fel az uniós finanszírozás hozzáadott értékének maximalizálása és az európai szemeszter keretében zajló tagállami szintű reformok támogatása érdekében, azzal a végső céllal, hogy az EU szakpolitikai prioritásai eredményesen valósuljanak meg.

⁸ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának. Cselekvési terv a tőkepiaci unió megteremtésére, COM(2015) 0468 final.

⁹ Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az InvestEU program létrehozásáról, COM/2018/439 final

Keret: Az európai szemeszter és az uniós kohéziós finanszírozás nagyobb összehangolása

Az európai szemeszter keretében azonosított kihívások kezelése kulcsfontosságú a beruházások fellendítésének és a nagyobb uniós szintű társadalmi-gazdasági és területi kohézió elérésének hatékonyabbá tétele szempontjából. Ugyanakkor egyes esetekben az országspecifikus ajánlások végrehajtásának támogatásához beruházások szükségesek. Az európai szemeszter keretében már létezik hivatalos kapcsolat az uniós kohéziós finanszírozás és a gazdaságpolitikák összehangolása között. Még nagyobb szinergiák és az egymást kiegészítő jelleg megteremtése mindkét folyamat hasznára válhat.

Ennek elérése érdekében a 2019. évi európai szemeszter nagyobb hangsúlyt fog helyezni a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó programozási döntéseket irányító beruházási igények értékelésére. A 2019. évi országjelentések megvizsgálják az egyes országok beruházási igényeit, ideértve – adott esetben – az ágazati és a regionális dimenziókat is. Ezen elemzés alapján az országjelentés új melléklete azonosítja majd azokat a beruházási igényeket, amelyek relevánsak az Európai Regionális Fejlesztési Alap, az Európai Szociális Alap Plusz és a Kohéziós Alap számára a 2021–2027 közötti időszakban. Ez szilárd elemzési adatokat biztosít a tagállamokkal folytatott programozási párbeszédhez.

Az országjelentések alapján a Bizottság a 2019. évi országspecifikus ajánlásokra vonatkozó javaslatainak részeként azonosítani kívánja az állami és magánberuházások kiemelt területeit, hogy tovább könnyítse a növekedést ösztönző reformok végrehajtását.

Összpontosítás a termelékenység növekedésére, az inkluzivitásra és az intézményi minőségre irányuló reformtörekvésekre

A magas színvonalú beruházásoknak együtt kell járniuk a megfelelő strukturális reformokkal. A növekedés előrettekintő megközelítése szükségessé teszi, hogy a nemzeti reformtörekvések a következő három fő területre összpontosítsanak: termelékenységnövekedés, inkluzivitás és intézményi minőség.

A nagyobb termelékenységnövekedés a nemzeti reformok egyik központi célkitűzése kell, hogy legyen. A termelékenységnövelő technológiák szélesebb körű és gyorsabb elterjedése célzott intézkedéseket (például adókedvezményeket) tesz szükségessé a releváns beruházások, a készségfejlesztés, valamint az oktatási és képzési rendszerek és a vállalkozások közötti szorosabb kapcsolatok előmozdítása érdekében. Az olyan fejlett digitális technológiák, mint a nagy teljesítményű számítástechnika, a kiberbiztonság és a mesterséges intelligencia, már elég kiforrottak ahhoz, hogy használják és bővítsék őket. Ez lehetőséget nyújt új bevételi források és munkahelyek létrehozására, amennyiben megfelelő ösztönzők állnak a vállalkozások rendelkezésére.

A tagállamoknak mind kollektív, mind egyéni felelősséget kell vállalniuk az egységes piacon, hogy felszabadítsák a benne rejlő kihasználatlan lehetőségeket. Az innováció és a technológia terjesztése mellett a jól működő termék- és szolgáltatási piacok a termelékenység növekedésének egyik fő hajtóerejét jelentik, mivel lehetővé teszik az erőforrások hatékonyabb elosztását. Míg egyes tagállamokban kedvező az üzleti környezet, másoknak mélyrehatóbb reformokra van szükségük ahhoz, hogy megkönnyítsék az áruk és szolgáltatások piacán a be- és kilépést. Különösen az energia, a távközlés, a közlekedés, az üzleti szolgáltatások és a kiskereskedelmi piacok reformjára van szükség. Továbbra is fennállnak olyan védett

járadékvadász magatartások, amelyek késleltetik az innovációk és az új üzleti modellek – köztük az együttműködő és körforgásos gazdaság – bevezetését. Sok esetben a fizetésképtelenségi keretek nem elég hatékonyak ahhoz, hogy erőforrásokat mozgósítsanak az új vállalkozások számára.

További reformokra van szükség ahhoz, hogy megfelelő egyensúly jöjjön létre a munkaerőpiac rugalmassága és biztonsága között. A munkaügyi jogszabályoknak és szociális rendszereknek biztonságot kell nyújtaniuk a munkavállalók valamennyi típusa számára, meg kell könnyíteniük a munkahelyek és a státuszok közötti átmenetet, ösztönözniük kell a mobilitást és a rugalmasságot, ugyanakkor jobban kell kezelniük a munkaerő-piaci szegmentációt és a dolgozói szegénységet. E tekintetben kulcsfontosságú szerepet töltenek be a hatékonyabb aktív munkaerő-piaci szakpolitikák és az állami foglalkoztatási szolgálatok. Egyes tagállamokban a nők munkaerőpiaci részvételének kiszélesítésére irányuló adózási és politikai ösztönzők szintén fontos lehetőségeket teremthetnek a termelékenység növelésére.

Az inkluzitásnak a reformtörekvések középpontjában is kell állnia, gondoskodva arról, hogy a termelékenység javulása minden polgár javát szolgálja. Ehhez nagyobb hangsúlyt kell helyezni a minőségi oktatásra, a képzésre és a felnőttoktatásra, különösen az alacsony képzettségűek tekintetében (lásd a témával foglalkozó keretes részt); az adókedvezmény-rendszerek megfelelő és innovatív kialakítására, valamint a minőségi egészségügyi ellátáshoz, a gyermekgondozási és a tartós ápolási-gondozási szolgáltatásokhoz való folyamatos vagy jobb hozzáférésre.

A növekvő termelékenységből eredő bérnövekedés csökkentheti az egyenlőtlenségeket és támogathatja a felfelé irányuló konvergenciát az életszínvonal terén. A reálberek alakulása – hosszabb távú tendenciát követve – 2017-ben általában továbbra is lemaradt a termelékenység mögött. A kollektív tárgyalások általi lefedettség csökkenésével összefüggésben a szociális partnerek intézményi kapacitását erősítő politikák előnyösek lehetnek azokban az országokban, ahol gyenge a szociális párbeszéd, vagy azt negatívan befolyásolta a válság.

A szegénység és az egyenlőtlenségek kezeléséhez inkluzív és hatékony adókedvezmény-rendszerek szükségesek. Az adókedvezmény-rendszerek nemzeti reformjának az előnyök és a lefedettség megfelelőségére, valamint a munkaerő-piaci részvétel ösztönzésének optimalizálására kell összpontosítani. Számos tagállamban az adócsalás, az adókijátszás és az adókikerülés elleni küzdelem továbbra is alapvető fontosságú az adófizetők közötti méltányos tehermegosztás biztosítása és a magas színvonalú közszolgáltatásokba való beruházásokhoz szükséges adóbevételek biztosítása érdekében. A társasági adó kikerülése Unió-szerte évente 50–70 milliárd EUR-ra becsült.

A tagállamoknak továbbra is támogatniuk kell az aktivizálási és társadalmi befogadási politikákat, valamint a megfizethető és minőségi gondozási szolgáltatásokhoz való általános hozzáférést. Különösen fontosak a szakpolitikai intézkedések a hagyományostól eltérő munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális biztonsági rendszerekben való részvételének előmozdításához. A magas színvonalú gondozási szolgáltatásokhoz (például

gyermekgondozás vagy tartós ápolás-gondozás) való szélesebb körű hozzáférés több lehetőséget biztosítana a nők számára ahhoz, hogy belépjenek a munkaerőpiacra, vagy ott maradjanak, valamint csökkentené a szegénység és a társadalmi kirekesztettség kockázatát a gyermekek és a veszélyeztetett csoportok körében. A migránsok munkaerőpiaci integrációjára irányuló eredményesebb szakpolitikák támogatnák a szélesebb körű társadalmi integrációjukat. A költségvetési fenntarthatóság biztosítása és a minőségi egészségügyi ellátáshoz való általános hozzáférés fenntartása érdekében a tagállamoknak növelniük kell a költséghatékonyságot az innovációba való befektetés, az egészségügyi ellátás integrálásának az elsődleges, a speciális járóbeteg-ellátás és a kórházi ellátás szintjén történő javítása, valamint a szociális ellátással való kapcsolatok erősítése révén az idősödő népesség szükségleteinek kielégítése érdekében. Ezen erőfeszítések alátámasztása érdekében nagyobb hangsúlyt kell helyezni a megelőzésre is.

A jól teljesítő állami intézmények hozzájárulnak a nagyobb növekedéshez, és előfeltételei más reformok sikeres végrehajtásának. Empirikus elemzések azt mutatják, hogy a jobb intézményi minőség általában magasabb termelékenységhez kapcsolódik. Ez magában foglalja a közigazgatás hatékonyságával, a közszolgáltatások digitalizálásának mértékével, a szabályozási környezet minőségével és stabilitásával, a korrupció elleni küzdelemmel és a jogállamiság tiszteletben tartásával kapcsolatos elemeket. Mindezek a tényezők hatással lehetnek a beruházási döntésekre, és javíthatók az uniós bevált gyakorlatok szélesebb körű megosztása és végrehajtása révén. A tagállamoknak továbbá módszeresebben kell összpontosítaniuk a kormányzás minőségére és aktívan kezelniük kell a hiányosságokat.

A jogállamiság, a hatékony igazságügyi rendszer és a szilárd antikorrupciós szabályozási keretek elengedhetetlenek a vállalkozások vonzásához és a gazdasági növekedés elősegítéséhez. Mindez elsősorban a bírósági rendszerek függetlenségéhez és hatékonyságához, valamint a korrupció elleni küzdelem átfogó megközelítéséhez kapcsolódik, amely egyesíti magában a megelőzést, a hatékony bűnüldözést és a szankciókat. Ennek párosulnia kell az átláthatósággal és a közszféra feddhetetlenségével, a visszaélést bejelentő személyek hatékony jogi védelmével, a független média jelenlétével és a civil társadalom nagyobb szerepvállalásával. Egyes tagállamokban az erősebb bűnüldözést hatékony megelőző politikákkal és az árnyékgazdaság leküzdésére szolgáló elektronikus fizetési rendszerek vagy digitális megoldások alkalmazására irányuló ösztönzőkkel kell kiegészíteni.

A jelenlegi kedvező gazdasági növekedés optimális feltételeket teremt a reformok sikeres végrehajtásához, azonban egyes tagállamokban a reformtörekvések lendületüket veszítették. A nemzeti szintű reformtörekvések folyamatos végrehajtásának támogatása és ösztönzése érdekében a Bizottság javaslatot tett a reformtámogató program¹⁰ létrehozására. A 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó új uniós költségvetési eszköz célja, hogy biztosítsa a reformok pénzügyi ösztönzőit és a fokozott technikai segítségnyújtást, építve a jelenlegi strukturálisreform-támogató program sikerére és az iránta mutatkozó nagy mértékű igényre.

¹⁰ Javaslat: az Európai Parlament és a Tanács rendelete a reformtámogató program létrehozásáról, COM/2018/391 final.

A makrogazdasági stabilitás és a rendezett államháztartás biztosítása

Az EU-ban csökkent a makrogazdasági egyensúlyhiány, de a sebezhetőség továbbra is fennáll. A nemzetközi pénzügyi piacokon a kockázatok globális újraértékelése arra ösztönözheti a befektetőket, hogy újraértékeljék a fennmaradó kockázatokat, például a magas adósságszintet, a bankszektoron belüli fennmaradó hiányosságokat és a korlátozott költségvetési politikai mozgásteret egyes tagállamokban. Az állományi mutatókat érintő egyensúlyhiány további korrekciója ezért a magán- és az állami szektor adósságállománya magas szintjének további csökkentését, valamint a pénzügyi szektor további megerősítését igényli. Ez hozzá fog járulni a szükséges költségvetési mozgástér megteremtéséhez a hosszú távú fenntarthatóság biztosítása, a jövőbeli válságok kezelésére szolgáló kapacitások kiépítése, valamint a jövőbeli beruházásokhoz szükséges források felszabadítása érdekében.

Az elfogadott költségvetési célok elérése érdekében elengedhetetlenek a közös európai szabályokkal összhangban álló, hiteles fellépések. Sok országban továbbra is magas az államadósság, ami csökkenti a teret a negatív bevétellel járó sokkhatás elnyelésére. A gazdaság növekedésének folytatódásával megérett az idő arra, hogy a tagállamok kiépítsék a következő visszaesés kezeléséhez és a potenciális foglalkoztatási és szociális hatások enyhítéséhez szükséges költségvetési tartalékokat. Számos tagállam csökkentette az államadósságot és elérte vagy meghaladta a középtávú költségvetési célját, megteremtve a potenciális növekedés támogatását célzó magasabb szintű állami beruházások lehetőségét. Mindazonáltal több tagállamban még mindig magas az államadósság, ami visszaveti a jövőbe való beruházásra vonatkozó képességet. Ezek az országok az elmúlt években az államadósság csökkentése terén is kisebb előrehaladást értek el. Nekik fel kell használniuk a jelenlegi gazdasági növekedést, hogy tartalékokat építsenek ki; tovább kell erősíteniük államháztartásukat, különösen strukturális értelemben; és kiemelten kell kezelniük a rezilienciát és a növekedési potenciált elősegítő tételekre fordított kiadásokat. A Stabilitási és Növekedési Paktum egyértelmű szabályokat tartalmaz a felelős költségvetési politikák biztosítására.

Az államháztartás minőségének és összetételének javítása fontos a makrogazdasági stabilitás biztosítása szempontjából, és egyúttal a tagállamok költségvetési politikájának alapvető elemét jelenti. A bevételi oldalon, a beruházásokat és a növekedést ösztönző hatékony adórendszereket kell létrehozni. Erőfeszítéseket kell tenni a kiadási oldalon is, a kiadások felülvizsgálata és a hosszú távú növekedést és a saját tőkét előmozdító kiadások előtérbe helyezése révén.

Kulcsfontosságú az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságának biztosítása is. Ma az emberek egészséges élet éveinek száma nő, azonban a demográfiai változások egyre nagyobb nyomást gyakorolnak a jóléti rendszerekre. A munkával töltött életszakasz és a nyugdíjba vonulás közötti egyensúly kiigazítását és a kiegészítő nyugdíj-megtakarítások támogatását célzó nyugdíjreformok továbbra is elengedhetetlenek. Az ilyen reformok végrehajtása gyakran politikai szempontból nehéz, és el kell kerülni az ilyen reformok visszafordulását, mivel ez veszélyeztetheti a költségvetési fenntarthatóságot, csökkentheti a

növekedési potenciált és a generációk közötti méltányosságot. A közbeszerzés jobb irányítása számos tagállamban nagyban hozzájárulhat a közkiadások hatékonyságának növeléséhez.

A pénzügyi szektor rezilienciája javult, de folytatni kell a nemteljesítő hitelek csökkentésére és a felügyeleti keretek megerősítésére irányuló erőfeszítéseket. Míg egyes tagállamok jelentős előrelépést tettek a nemteljesítő hitelek állományának csökkentése terén, más tagállamokban további erőfeszítésekre van szükség, többek között a fizetéseképtelenség tekintetében. A Bizottság által 2018 márciusában előterjesztett, az európai nemteljesítő hitelek kezelésére vonatkozó cselekvési tervnek¹¹ megfelelő intézkedések¹² elfogadása támogatni fogja ezeket a fejleményeket. A technológiai fejlődés által kínált lehetőségeket és a teljes mértékben integrált, a teljes körű bankunió belüli piacot még jobban ki kell aknázni. A makroprudenciális kereteket hozzá kell igazítani a túlmelegedéssel járó kockázatok kezeléséhez és az új egyensúlyhiányok kialakulásának megelőzéséhez. A pénzmosás elleni uniós szabályok maradéktalan végrehajtásának, valamint a bankok által végzett megfelelő kockázatmegelőzés és -kezelés biztosítása érdekében javítani kell a nemzeti felügyeleti kereteket és azok koordinációját.

KÖVETKEZTETÉSEK ÉS KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK

Az EU-nak és tagállamainak – különösen a növekvő globális bizonytalanság fényében – határozott és összehangolt szakpolitikai intézkedésre van szüksége a jövőbeli inkluzív és fenntartható növekedésre tett ígéret teljesítéséhez. Európának bővítenie kell növekedési potenciálját, gazdasági és társadalmi ellenálló képességét, ezáltal erősítve meg képességét arra, hogy a sokkhatásokat kezelje és a hosszú távú kihívásokat lehetőségekké formálja.

A tagállamoknak a Bizottság által az idejében éves növekedési jelentésben azonosított prioritásokat be kell építeniük nemzeti szakpolitikáikba, illetve stratégiáikba – mindenekelőtt nemzeti reformprogramjuk kidolgozásakor. Mindezt úgy kell megtenniük, hogy mindeközben felgyorsítják az országspecifikus ajánlásokban kiemelt reformmenetrendjeik és kulcsfontosságú reformjaik végrehajtását. Teljes mértékben ki kell használniuk a rendelkezésükre álló uniós szintű szakpolitikai és finanszírozási eszközöket a növekedést ösztönző beruházások elősegítése érdekében. Különösen fontos lesz a még nagyobb szinergiák biztosítása a gazdasági és szociális politikák uniós szintű összehangolása által megállapított prioritások és az uniós költségvetésből származó finanszírozás között, a következő többéves pénzügyi keretre vonatkozó bizottsági javaslatokkal összhangban.

A Bizottság folytatja az európai szemeszter keretében a tagállamokkal kialakított párbeszédet. Célja, hogy közös álláspontot alakítson ki a következő országjelentésekben szereplő legsürgetőbb kihívásokról, és meghatározza a kiemelt intézkedések területeit az országspecifikus ajánlások következő fordulójában. A nemzeti versenyképességi testületek létrehozása jó minőségű és független elemzések biztosításával, valamint a reformokkal

¹¹ Az Európai Unió Tanácsa, A Tanács következtetései – Az európai nemteljesítő hitelek kezelésére vonatkozó cselekvési terv, 2017. július 11.

¹² A csomag tartalmazza a hitelállomány-kezelőkről, a hitelállomány-vásárlókról és a biztosítékok érvényesítéséről szóló irányelvjavaslatot, a tőkekövetelmény-rendelet módosításáról szóló rendeletjavaslatot, valamint a nemzeti eszközkezelő társaságok felállításáról szóló tervezetet.

kapcsolatos nemzeti felelősségvállalás erősítésével hozzájárulhat a nemzeti vitákhoz arról, hogy miként lehetne növelni a termelékenységet¹³. A tagállamoknak biztosítaniuk kell a szociális partnerek és a nemzeti parlamentek teljes körű bevonását a reformfolyamatba. Részvételük – a civil társadalommal való szélesebb körű együttműködéssel együtt – alapvető fontosságú a reformok iránti felelőség és a reformok legitimitásának javítása, valamint a jobb társadalmi-gazdasági eredmények elérése szempontjából.

¹³ Ez idáig tizenhárom tagállam nevezett ki nemzeti versenyképességi testületet: Ciprus, Finnország, Franciaország, Görögország, Írország, Litvánia, Luxemburg, Hollandia, Portugália és Szlovénia. Három euróövezeten kívüli tagállam nevezett ki nemzeti versenyképességi testületet: Dánia, Magyarország és Románia.